

Miért elfogadhatatlan az UCITA ?

Az UCITA, vagyis a Számítógépes Információk Ügyleteit Szabályozó Egységes Törvény (Uniform Computer Information Transactions Act) olyan mintának szánt törvény, amelyet azzal a szándékkal hoztak létre, hogy idővel minden állam elfogadjá – ily módon egységesítve a programok felhasználási engedélyének jogi szabályozását. Az UCITA olyan alapértelmezés szerinti szabályokat tartalmaz, amelyek akkor lépnek életbe, ha egy terjesztési engedélyből lényeges feltételek kimaradnak. Az UCITA további célja, hogy meghatározza, mely terjesztési feltételek közérdekellenesek: ezek még akkor sem léphetnek érvénybe, ha az engedély tartalmazza őket. Az UCITA sok tekintetben hasonlít az Egységes Kereskedelmi Törvényre (Uniform Commercial Code – UCC). Az UCC olyan szabályozást állít fel, amellyel megakadályozható, hogy egy kereskedő selejtes árut sózson rá a gyanútlan vásárlókra. Ebben a szellemben nyilvánították ki az UCITA első változatai is, hogy a közérdekkel ellentétes, ha egy program felhasználói engedélye kizárja a forgalmazhatóságra és a meghatározott célú felhasználhatóságra vonatkozó hallgatóságos jótállást.

Az UCITA az engedély tartalmától függetlenül megköveteli, hogy a terjesztő jótállással nyújtson biztosítékot arra az esetre, ha a program nem bizonyul alkalmasnak olyan egyszerű feladatok ellátására, amelyekre szánták, illetve amelyeket leírása és hirdetési anyagai ígértek. Amennyiben a jótállásban foglaltak nem teljesülnek, a kártérítési igény jelentős lehet. Adott körülmények között a felhasználó a teljes okozott kárt megtérítheti, a program várt értéke és a tényleges értéke közötti különbséget, valamint akár a járulékos és következményként fellépő károkat is. A nyílt forrású programok készítői és terjesztői nem engedhetik meg maguknak az ilyen hallgatóságos jótállás biztosítását. Ha a programot a forráskóddal együtt átadják, hogyan térítheti meg a nyílt forráskód engedélyének kibocsátója a jótállással járó költségeket? Ez az oka annak, hogy minden nyílt forrású program terjesztési szerződése kimondja, hogy a program úgy, ahogy van, mindenféle jótállás nélkül áll rendelkezésre.

Maryland az egyike azon kevés államnak, amelyek elfogadták az UCITA-t. A marylandi törvény hallgatóságos jótállásról szóló része elfogadhatatlan volt a Nyílt Forráskód Közösség számára. Érveink meghallgatása után a helyzet rendezése érdekében a marylandi törvényhozás a következő függeléssel egészítette ki az UCITA-t:

„A jótállás (amely a forgalmazhatóságra és a meghatározott célú felhasználhatóságra vonatkozik) nem érvényes a számítógépprogramra, ha térítésmentes (1.) a forráskód, (2.) a másolatok készítése, illetve azok használata, (3.) a módosítás és (4.) a számítógépprogram terjesztése. Az UCITA-t az egyes államok egyenként fogadják el. Hogy ne kelljen minden esetben külön ezzel az üggyel foglalkozni, a Nyílt Forráskód Közösségének képviselői egységes törvényszöveg kiegészítését tűzték ki célul. A marylandi törvény szövegét ajánlották elfogadásra az Államok Törvényeinek Egységesítése Megbízottainak Nemzeti Gyűlése (National Conference of Commis-

ners on Uniform State Laws, NCCUSL) számára, amely az UCITA szerzője. Az NCCUSL ehelyett a következő szövegű indítványt fogadta el:

„(a) Kivéve azokat az eseteket, amikor a (b) alpont lép életbe, a jótállás (amely a forgalmazhatóságra és a meghatározott célú felhasználhatóságra vonatkozik) nem érvényes a számítógépprogramra, ha a kibocsátó a program egy példányát a felhasználó számára ingyenesen hozzáférhetővé teszi, biztosítva a program használatának, másolatok készítésének, a program módosításának vagy másolatok terjesztésének a jogát.

(b) Az (a) alpont nem érvényes, amennyiben egy számítógépprogramot egy árucikk részeként adnak el vagy adnak bérbe, vagy amennyiben a felhasználó nem programfejlesztő.”

Az „és” kicserélése „vagy”-ra az (a) alpont vége felé, illetve annak a követelménynek az elhagyása ugyanebben a mondatban, hogy a forráskódnak hozzáférhetőnek kell lennie, egyaránt nagyon fontos változtatás. Ez azt jelenti, hogy az olyan cégek, amelyek ingyenes programjaikat jogdíjas programokkal egy csomagban kínálják – ahogyan azt például a Microsoft teszi az Internet Explorerrel – jogosultak a jótállás alóli mentességre, holott a nyílt forrású programokkal szemben támasztott követelményeket nem teljesítik. Ez az egész függelék voltaképpen a célját kifogatja.

A (b) alpont hozzáadása szintén veszélyes csapda az elővigyázatlan jogértelmező számára. Az alpont második része azt jelenti, hogy a jótállás hiánya akkor megengedett, ha a programot más programfejlesztőknek adják át, de amint a programot valódi felhasználók vagy ügyfelek használják, a hallgatóságos jótállás érvénybe lép. Köszönjük, de ebből nem kérünk.

2001. november 13-án az Államügyészek Nemzeti Társasága (National Association of Attorneys General) egy harminckét államügyész által aláírt beadvánnyal fordult az UCITA Készenléti Tanácsához. Ez a beadvány általános kifogásokat fogalmaz meg az UCITA-val kapcsolatban, de semmiféle függelék elkészítésére nem tartalmaz lényegi javaslatokat, amely a törvényt a számítógépes információval kapcsolatos ügyletek általános szabályozására alkalmassá tehetné.

Mindaddig, amíg az UCITA nem felel meg az igazságsággal és használhatósággal szemben támasztott követelményeknek, ébernek kell lennünk minden egyes államban, hogy megakadályozzuk e hibás törvény elfogadását.

Linux Journal 2002. június, 98. szám

Lawrence Rosen

(www.rosenlav.com) magánygyakorlatot folytató jogász a kaliforniai Redwood Cityben. A Nyílt Forrás Kezdeményezés (Open Source Initiative) ügyvezető igazgatója és jogtanácsosa (<http://www.opensource.org>).